

Către: Dlui Igor DODON, Președintele Republicii Moldova

Dnei Zinaida GRECEANÎI, Președintele Parlamentului Republicii Moldova

Dnei Maia SANDU, Prim-Ministru al Republicii Moldova

Dlui Igor MUNTEANU, Președintele Comisiei parlamentare economie, buget și finanțe

Dnei Natalia GAVRILIȚA, Ministrul Finanțelor

Dlui Vadim BRÂNZAN, Ministrul Economiei și Infrastructurii

Reprezentanța FMI în Republica Moldova

Consiliul Economic pe lângă Prim-Ministru

Nr. 033/19-AD din 25.07.2019

Ref.:

- 1. Propunerea pentru politica fiscală pe anul 2020 referitor tratamentul fiscal aplicat tichetelor de masă;**
- 2. Majorarea taxei pentru poluarea mediului**

Stimate Doamne, Stimați Domni,

Asociația Businessului European (EBA Moldova) Vă adresează cele mai înalte considerațiuni și exprimă profundă îngrijorare cu privire la propunerile de măsuri fiscale spre aprobare, care, din păcate, nu au fost consultate cu mediul de afaceri într-un regim normal, însă ca efect generează un impact negativ, inclusiv social și nu doar economic, precum și diminuează din credibilitatea, și așa scăzută, a climatului investițional al RM pe plan extern.

Mediul de afaceri conștientizează constrângerile bugetare cu care se confruntă actualmente RM precum și cadrul de negocieri complex cu FMI, Uniunea Europeană și alți donatori în vederea deblocării finanțării externe în forma de suport bugetar direct. Cu toate acestea, noi încurajăm ca Ministerul Finanțelor, Guvernul RM precum și Parlamentul RM să examineze alte alternative care pot să acopere golul pentru partea de venituri, inclusiv în filiera prevederilor Acordului de Asociere, prin implementarea Directivei TVA, care ar atrage rapid noi investiții europene în Republica Moldova, ceea ce ar crește încrederea investitorilor Uniunii Europene în sistemul fiscal din RM. Doar în acest mod s-ar ajunge constant la predictibilitatea necesară dezvoltării unui plan de business pe termen lung, care implicit ar crește în mod considerabil veniturile colectate la bugetul de stat din taxe și impozite. De asemenea, este necesar de valorificat cadrul de impozite directe și nu în ultimul rând, consolidarea capacității de administrare fiscală menite să reducă din cota economiei tenebre.

Analogic anilor precedenți, paradigma de fiscalizare rămâne neschimbată, ori presiunea fiscală în continuare se axează asupra agenților economici mari și credibili, care își onorează în mod continuu obligațiile fiscale, generând valori și cote semnificative în bugetul de stat.

Reiterăm pe această cale, impactul negativ economic și social asupra mediului de afaceri prin promovarea propunerilor de măsuri fiscale recent elaborate, în mod special care țin de **tratamentului fiscal aplicat tichetelor de masă, care prevede impozitarea tichetelor de masă în regim general, precum și majorarea taxei pentru poluarea mediului.**

I. Tichete de masă

Măsura propusă cu privire la impozitarea tichetelor de masă în regim general nu va avea sub nici o formă impactul scontat și enunțat public. Experiența statelor est-europene a demonstrat că creșterea economică a fiecărui stat a fost o combinație între creșterea consumului și creșterea investițiilor străine/locale prin crearea valorii adăugate/producere. Cu alte cuvinte, consumul atrage investitori de retail, care la rândul lor atrag și încurajează producția, toate ducând la creșterea locurilor de muncă și implicit a bazei de impozitare atât în ceea ce privește persoanele fizice cât și persoanele juridice.

Informația de fond:

Cadrul juridic care reglementează sistemul de tichete de masă se bazează pe câteva texte adoptate în toamna anului 2017.

Cele trei texte principale sunt următoarele:

- Legea nr. 166 cu privire la tichetele de masă, adoptată la 21/09/2017;
- Regulamentul cu privire la modul de operare a tichetelor de masă nr. 227 din 12/03/2018;
- Decizia nr. 584 din 21/04/2018 a Comisiei interdepartamentale pentru mașinile de casă și control.

Cinci operatori sunt implicați în prezent pe piața de tichete de masă, două companii multinaționale specializate în acest domeniu de activitate, Edenred și UP Moldova și trei bănci locale: Victoriabank, Moldova Agroindbank și, în cele din urmă, FinComBank.

Tichetele sunt nominale, atribuite numai personalului salariat și cu o valoare a unui tichet pe zi lucrătoare (pentru masă inclusă în programul zilnic de muncă). Acestea pot fi utilizate numai în țara în care au emis, cu o valabilitate de 6 luni. Nu sunt acceptate în toate restaurantele și magazinele, ci doar în rețeaua de acceptare a unui operator. Spre deosebire de un mijloc de plată tradițional, acestea nu acordă dreptul la returnarea banilor

Până în prezent, valoarea nominală totală a tichetelor de masă emise de la lansare este estimată la 126 milioane MDL. Cu o valoare medie a tichetului de masă de 38 de lei – posibilitatea angajatorului de a acorda un tichet de masă în valoare de 35-45 MDL - numărul total de tichete care au fost distribuite angajaților moldoveni este estimat la aproximativ 3,5 milioane. Până la momentul actual, aproximativ 55 000 de persoane beneficiază de tichete de masă în fiecare lună. Astfel, aproape 100 000 de persoane (cel puțin 3 persoane dintr-o familie) beneficiază astăzi, direct sau indirect, de acest avantaj social.

În cele din urmă, peste 1 300 de comercianți (supermarketuri, restaurante) acceptă tichetul de masă în toată țara, în principal în zonele urbane, iar aproximativ 800 de companii oferă acest avantaj angajaților lor.

Beneficiile sistemului de tichete de masă

- 1) Acordarea tichetelor de masă este un **instrument efectiv de politică socială** și motivare pus la dispoziția angajatorilor onești, având ca scop final îmbunătățirea condițiilor de lucru în Republica Moldova. Totodată acest instrument este unul facultativ și tot mai des folosit în cadrul companiilor locale mici și mari, inclusiv a celor cu capital străin care au investit în domeniile nedezvoltate până acum în Republica Moldova. Reiterăm că doar sectorul de automotive actualmente numără aprox 19 000 angajați, iar sectorul de textile/confecții/producere încălțăminte aprox 30 000 angajați, în mare parte angajatorii au decis să suporte cheltuieli suplimentare ce țin de acordarea tichetelor de masă pentru a atrage forța de muncă calificată. Reiterăm ca beneficiarii tichetelor de masa se află preponderent la țară și în mare parte sunt **oameni din paturi sociale vulnerabile care folosesc aceste tichete pentru a cumpăra produse alimentare pentru familie.**
- 2) Chiar și în prezent, datele statistice înregistrate în Republica Moldova indică o **creștere a comerțului în valoare de aproximativ 25%**. Influența tichetelor de masă asupra acestei creșteri este confirmată de principalele rețele de restaurante și magazine care au adoptat acest sistem. Angajații care beneficiază de acest instrument de politică socială sunt obligați să utilizeze tichetele de masă doar la unitățile comerciale/de alimentație publică care au încheiat contract de prestare a serviciilor cu operatorul. Concomitent această prevedere stimulează atât **dezvoltarea domeniului, prin sporirea numărului a locurilor de muncă în distribuție, cât și trecerea plăților respective «în alb», adică plățile au devenit oficiale și impozitate în special în zonele rurale.**

Conform datelor statistice colectate **de la două bănci** pentru perioada 01.09.2017-01.09.2018 comparativ cu 01.09.2018-01.07.2019:

- **numărul de puncte comerciale** acceptante tichetelor de masă a crescut la **1046** în perioada 01.09.2018-01.07.2019, dintre care 560 în Chișinău și 486 în alte raioane ale Republicii Moldova. Astfel, înregistrând o **majorare cu aprox. 25-30%** comparativ cu perioada 01.09.2017-01.09.2018,
- **plățile fără numerar** cu cardurile băncii s-au majorat cu **30-40%** pe tot teritoriul Republicii Moldova,
- lansarea proiectului Tichete de masă a permis să atragă **142 proiecte noi** (care au venit la banca datorită acestui proiect), dintre care 9 500 clienți posesorii cardurilor noi în decurs de 9-11 luni, care la rândul său a dat **posibilitate dezvoltării plăților fără numerar în regiunile țării**, ridicând educația financiară în Moldova și făcând transparente plățile prin tichete de masă,
- Pentru devamarea plasticului destinat tichetelor de masă încasări la buget de stat de la ambele bănci pentru perioada menționată au constituit suma în mărime de cca **300 000 MDL** pentru perioada 01.09.18-01.07.19. Deoarece aceasta este plata doar pentru partida de 60 000 de plastice, iar numărul de salariați ce se deservește la ambele bănci este de aproximativ 600 000, aceștia fiind posesori potențiali ai Tichetelor de masa, suma plăților în acest sens către bugetul poate fi majorat până la aproximativ **3 000 000 MDL** pentru câțiva ani. Atragem atenția că comandarea plasticului se efectuează de către toți emitenții Tichetelor de masă și astfel automat cifra dată se majorează de câteva ori.

Efectele impozitării beneficiilor tichetelor de masă

- 1) Punerea în aplicare conceptului de impozitare a tichetelor de masă va **majora cheltuielile companiilor cu cel puțin 22,5%**, ce în condiții economice reale va produce un efect negativ asupra competitivității companiilor pe lunga durată. În schimb o astfel de schimbare va genera pierderi enorme operatorilor emitenți de tichete, comercianților care au investit în dezvoltări de soluții și conformare la cerințele tehnice impuse de autorități. Ceea ce la rândul său înseamnă profit și impozit pe profit ratat, plus o creștere semnificativă de TVA (peste 2 mln lei) de recuperat de la buget din cauza lipsei unei perspective de a-l deduce din TVA din venituri din vânzări. Cel mai mare impact vine din mesajul negativ puternic care va fi transmis investitorilor locali și internaționali în legătură cu anularea bruscă a unor reguli de joc, fără consultarea factorilor interesați, schimbări care inevitabil vor genera **pierderi semnificative emitenților și comercianților**.
- 2) În cazul dezicerii unor companii de la tichetele de masă în legătura cu creșterea cheltuielilor ce țin de impozitare va avea loc **stagnarea dezvoltării rețelei de terminale POS și tranzacțiilor Retail prin aceste terminale și ca rezultat micșorarea plăților TVA de la comercianți la buget**,
- 3) Concomitent va fi provocat **regresul plăților fără numerar**, care aveau loc datorită achitărilor cu tichete, în primul rând în regiunile țării și transformarea acestor plăți în numerar care nu pot fi controlate,
- 4) Diminuarea companiilor care vor dori să acorde tichetele de masă va cauza de asemenea **micșorarea plăților TVA de la emitenții tichetelor de masa pentru devamarea plasticului destinat Tichetelor de masă**,
- 5) Aplicând tratamentul de impozitarea tichetelor de masă în regim general, angajatorul care acordă acest beneficiu va fi obligat să rețină cca 22,5 % din suma tichetului ce va provoca **indignarea angajaților, astfel reducându-se sensul tichetelor de masă**.
- 6) Odata cu fiscalizarea instrumentului de tichete de masa – **va dispărea sistemul** în sine, deoarece acesta nu va mai fi atractiv pentru angajator. În rezultat, există probabilitatea achitării unor plăți „la negru” care vor acoperi costurile prinzurilor.
- 7) După consultarea companiilor membre la acest subiect, am dori să ne exprimăm certitudinea că impozitarea tichetelor de masă, în condițiile în care alternativa cu alocațiile pentru hrană se va bucura în continuare de un regim scutit de impozitare, va avea ca efect trecerea angajatorilor la alocații pentru hrana angajaților sau renunțarea la beneficii pentru hrana salariaților și ca rezultat încasările la bugetul de stat, de asigurări medicale și sociale nu se vor majora deloc.

II. Taxa pentru poluarea mediului

Efectele urmare a majorării taxei poluării

- În contextul majorării plății pentru poluarea mediului și anume propusă majorare cu 50% pentru marfurile listate în Anexa 8 a legii respective. Reiterăm că Legea actuală 1540/1998 este una discriminatorie și **încalcă principiul “Tratamentul Național” al Organizației Mondiale a Comerțului**, la care Republica Moldova este parte, prin care statul trebuie să garanteze tratament egal pentru produsele importate și cele produse local.

Art.145 al AA/DCFTA prevede următoarele "... o „taxă vamală” include orice taxă sau impunere de orice tip, instituită pentru importul sau exportul unei mărfi sau legată de aceasta, inclusiv orice formă de suprataxă sau impunere suplimentară, instituită sau

legată de un astfel de import sau export.”. De asemenea articolul în cauză prevede eliminarea taxelor vamale la import și a taxelor cu efect echivalent și doar pentru unele grupe de mărfuri se prevede un algoritm de reducere a taxelor vamale, conform anexei XV la prezentul acord. Art. 149 interzice majorarea taxelor vamale, inclusiv a taxelor cu efect echivalent („Niciuna dintre părți nu poate mări nivelul existent al unei taxe vamale sau adopta noi taxe vamale cu privire la o marfă originară din cealaltă parte.”).

- Ratele aplicate taxei pentru ambalaj se vor răsfrânge în mod absolut inechitabil asupra produselor alimentare, ponderea taxei în preț final fiind foarte semnificativă. Consecințele acestei abordări se vor manifesta prin majorarea exagerată a prețurilor la cele mai solicitate produse alimentare, inclusiv cele cu *semnificație socială deosebită*. Majorarea încasărilor la bugetul de stat pe seama creșterii prețurilor mărfurilor de consum larg nu este un lucru dorit nici de consumatori și nici comercianți. De altfel, **majorarea prețurilor poate cauza reducerea consumului final** și respective, micșorarea încasărilor din alte impozite mai importante ca și contribuție la bugetul de stat, de exemplu, TVA.
- taxă administrată similar cu plata stabilită de Legea 1540/1998 nu există în țările UE. În conformitate cu principiul european "poluatorul plătește" însă, plățile se transferă către organizațiile colective private (cele mai multe țări UE) sau organizații gestionate de stat (ex. Danemarca). Oricum, **eventualele taxe sau contribuții sunt destinate dezvoltării și exploatării sistemelor de colectare a deșeurilor**, ca parte a unui sistem de Responsabilitate extinsă a Producătorului, prevăzut în Legea 1540 și 209, dar care în mod practic nu funcționează.

În contextul celor expuse mai sus, ne exprimăm încrederea în faptul că Ministerul Finantelor, membrii Guvernului, deputații din Parlamentul RM, precum și comisiile de fond, vor analiza multidimensional propunerile referitoare la impozitarea tichetelor de masă și modificarea taxei pentru poluarea mediului și vor asigura sprijinul întru menținerea regimului actual, fiind cea mai potrivită soluție pentru toate părțile interesate.

EBA Moldova este gata să acorde tot sprijinul necesar de expertiză întru susținerea colegilor din autoritățile relevante, inclusiv prin examinarea altor soluții/alternative de lungă durată pentru a asigura sustenabilitatea și dezvoltarea sectorului real în RM.

Cu înaltă considerațiune,

Mariana RUFA
Director Executiv
Asociația Businessului European
+37378259999

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'M. Rufa', written over a light blue circular stamp.